

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
13.05.2022 р. (протокол № 5)
Ректор

 Володимир МЕЛЬНИК

ПРОГРАМА

фахового вступного випробовування
для здобуття освітнього ступеня магістра

Спеціальність – 051 «Економіка»

(Економічний факультет)

Освітня програма – «Міжнародна економіка»

Анотація

Прийом абітурієнтів, які мають диплом бакалавра (спеціаліста) для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 051 «Економіка» (освітня програма «Міжнародна економіка»), проводиться за результатами фахових вступних випробувань з дисциплін циклу професійної підготовки: «Міжнародна економіка» (теми 1-10), «Міжнародні фінанси» (теми 11-21), «Міжнародна економічна діяльність України» (теми 22-29), «Міжнародний маркетинг» (теми 30-33), а також навчальних дисциплін «Макро-економіка» та «Мікроекономіка».

Тема 1. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК

Міжнародний поділ праці та інших факторів виробництва. Суть, чинники та види міжнародного поділу праці. Міжнародна спеціалізація та кооперування. Міжнародний поділ інших факторів виробництва. Форми міжнародних економічних відносин. Суб'єкти міжнародної економіки. Міжнародні економічні організації у системі міжнародних господарських зв'язків. Міжнародні фінансові організації. Організації з регулювання торгівлі. Інші міжнародні економічні організації.

Світовий ринок і світове господарство. Становлення світового ринку і його характерні риси. Міжнародний рух товарів. Переміщені і непереміщені товари. Рівновага на світовому ринку. Виникнення світового господарства. Мобільність факторів виробництва.

Економічний зміст та структура міжнародної економіки. Міжнародна економіка та її економічний зміст. Принципи структуризації міжнародної економіки. Основні регіони та інтеграційні об'єднання країн. Групи країн у міжнародній економіці (класифікації). Підходи до класифікації країн. Розвинуті країни. Країни що розвиваються. Нові індустріальні країни. Найменш розвинуті країни.

Міжнародна економіка як об'єкт наукового дослідження. Міжнародна макро- і мікроекономіка. Методи та інструментарій міжнародної економіки. Філософія міжнародної економіки. Автаркія. Протекціонізм та фритредерство.

Тема 2. ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Класичні теорії міжнародної торгівлі. Теорія міжнародної торгівлі меркантилістів. Теорія абсолютної переваги А. Сміта. Теорія порівняльної переваги Д. Рікардо.

Неокласичні теорії міжнародної торгівлі. Теорія співвідношення факторів виробництва Гекшера-Оліна. Вирівнювання цін на фактори виробництва. Перевірка теорії Гекшера-Оліна. Парадокс Леонтьєва та його пояснення.

Сучасні теорії міжнародної торгівлі. Теорія специфічних факторів виробництва. Вплив міжнародної торгівлі на розподіл доходів. Міжнародна торгівля в умовах недосконалої конкуренції. Модель внутрішньогалузевої міжнародної торгівлі. Теорія попиту в міжнародній торгівлі. Теорія конкурентних переваг М. Портера.

Тема 3. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ТОВАРАМИ І ПОСЛУГАМИ

Показники міжнародної торгівлі та інструментарій її аналізу. Показники обсягу, ефективності та інтенсивності міжнародної торгівлі. Показники умов торгівлі та способи їх обчислення. Відносний попит на імпорт та відносна пропозиція імпорту. Показники еластичності попиту на імпорт та пропозиції експорту. Міжнародна торгівля та економічне зростання. Експортоорієнтоване та імпортозаміщувальне зростання.

Структура та динаміка міжнародної торгівлі. Торгівля між окремими країнами та регіонами світу. Товарна структура міжнародної торгівлі. Особливості міжнародної торгівлі послугами. Україна на світовому ринку товарів і послуг.

Організація зовнішньоторгівельних операцій. Види зовнішньоторгівельних операцій. Умови міжнародної торгівлі Incoterms. Зовнішньоторгівельні документи та їх види. Процес організації зовнішньоторгівельних угод.

Тема 4. ЗОВНІШНЬОТОРГІВЕЛЬНА ПОЛІТИКА

Види та знаряддя зовнішньоторгівельної політики. Роль держави в міжнародній торгівлі. Інструменти зовнішньоторгівельної політики. Надлишки споживача і виробника.

Мито, його функції і види. Мито і його функції. Види мита та обчислення митної ставки. Ефективна ставка мита.

Економічні наслідки запровадження мита. Економічні наслідки запровадження імпортного мита для малої та великої відкритої економіки. Економічні наслідки запровадження вивізного мита. Аргументи на користь та проти політики протекціонізму.

Кількісні обмеження зовнішньої торгівлі. Квотування. Економічні наслідки запровадження квоти. Ліцензування зовнішньоекономічної діяльності. “Добровільне” обмеження експорту та наслідки його запровадження.

Приховані та фінансові методи зовнішньоторгівельної політики. Технічні бар'єри та їх види. Вплив внутрішніх податків та державних закупівель на міжнародну торгівлю. Експортні кредити та їх види. Демпінг у міжнародній торгівлі. Антидемпінгове регулювання. Торгівельні договори та правові режими у міжнародній торгівлі.

Зовнішньоторгівельна політика окремих груп країн. Торгівельна політика розвинених країн. Особливості торгівельної політики країн, що розвиваються. Зовнішньоторгівельна політика України. Економічні інститути, що регулюють міжнародну торгівельну політику.

СОТ та її вплив на розвиток міжнародної торгівлі. Захист від демпінгового і субсидованого імпорту. Захист прав на інтелектуальну власність. Допомога на урівноваження торговельного балансу. Промислова політика розвинених країн. Стратегічна торговельна політика. Економічні санкції. Торговельна політика країн, що розвиваються. Регіональні торговельні угоди.

Тема 5. МІЖНАРОДНИЙ РУХ КАПІТАЛУ. ТНК І МІЖНАРОДНЕ ВИРОБНИЦТВО

Теорії переміщення факторів виробництва. Мобільність факторів у теорії порівняльної переваги. Рух факторів у теорії Гекшера-Оліна. Вплив переміщення факторів на міжнародну торгівлю.

Міжнародне переміщення капіталу. Теорії міжнародного переміщення капіталу. Основні форми і види вивезення капіталу. Вільні економічні зони. Сучасні тенденції міжнародного руху капіталу. Вплив експорту та імпорту капіталу на національну економіку. Державне регулювання переміщення капіталу.

Транснаціональні корпорації і міжнародне виробництво. Види міжнародних компаній та їх місце у світовій економіці. Іноземний капітал в економіці України. Теорії і мотиви прямих інвестицій ТНК. Вплив ТНК на економіку країн базування та економіку країн-реципієнтів. Трансферні ціни.

ТНК та інноваційні процеси в світі. Типи і структура ТНК. Фінансові, валютні і цінові аспекти ТНК.

Міжнародний кредит. Основні форми міжнародного кредиту. Міжнародні фінансові центри. Світова криза заборгованості. Зовнішня заборгованість України.

Теорії міжнародного руху капіталу. Сучасні тенденції міжнародного руху капіталу. Види зон. Особливості офшорних зон, ВЕЗ і ТПР в Україні.

Тема 6. СВІТОВИЙ РИНОК ТЕХНОЛОГІЙ

Міжнародна передача технологій. Значення міжнародної передачі технологій. Вплив науково-технічних знань на розвиток економіки. Міжнародний ринок технологій. Принципи оцінки технологій. Форми міжнародної передачі технологій. Інтелектуальна власність (правова захищеність як умова ефективної комерційної реалізації технології). Україна у системі міжнародної передачі технологій.

Науково-технічні знання у розвитку вітчизняної економіки і міжнародної торгівлі. Правова захищеність як умова ефективної комерційної реалізації технології. Принципи оцінки технологій. Канали передання та отримання технологій у ЗЕД.

Тема 7. МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ

Міжнародна трудова міграція. Теорії міжнародної трудової міграції. Сучасні центри притягнення робочої сили. Наслідки переміщення трудових ресурсів між країнами. Регулювання міжнародних міграційних процесів Міжнародною організацією праці.

Причини, еволюція та зміна структури ММРС. Вплив ММРС на економіку. Україна в міжнародному обміні трудовими ресурсами.

Тема 8. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

Становлення, типи та ефекти міжнародної економічної інтеграції. Сутність та цілі міждержавної інтеграції. Теоретичні концепції міжнародної інтеграції. Типи інтеграційних об'єднань. Статичні та динамічні ефекти інтеграції.

Утворення та розвиток європейської економічної інтеграції. Етапи формування Європейського Союзу. Спільні економічні та фінансові інститути. Наднаціональні політичні органи. Інтеграція України у Європейський союз.

Інтеграційні процеси в Північній і Латинській Америці, Азії та Африці. Північноамериканська угода про вільну торгівлю (NAFTA). Особливості латиноамериканських інтеграційних процесів. Економічна інтеграція в Азії. Інтеграційні процеси в Африці.

Тема 9. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

Платіжний баланс як головний показник зовнішньоекономічної діяльності держави. Поняття платіжного балансу і основні принципи його складання. Система подвійного запису. Реальні та фінансові потоки. Стандартні компоненти платіжного балансу та їх структура. Підрозділи та розділи платіжного балансу. Дебет і кредит.

Рахунок поточних операцій. Рахунок операцій з капіталом. Фінансовий рахунок. Статистичні розбіжності (помилки і упушення). Золотовалютні резерви та їх структура. Монетарне золото. Спеціальні права запозичення (*SDR*). Резервна позиція країни в МВФ. Іноземна валюта. Пасивний і активний платіжний баланс.

Взаємоз'язок рахунків платіжного балансу.

Платіжний баланс в економічному кругопотоці.

Національний дохід, чистий експорт і рахунок поточних операцій. Грошова маса і ПБ.

Тема 10. МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА У ВІДКРИТІЙ ЕКОНОМІЦІ

Доходи і видатки у відкритій економіці. Базова модель закритої економіки. Модель малої відкритої економіки. Модель великої відкритої економіки.

Внутрішня і зовнішня рівновага у відкритій економіці. Побудова кривих *IS*, *LM* та *BP*.

Властивості кривих *IS*, *LM* та *BP*. Модель Мандела-Флемінга. Напрями максимізації прибутку і його роль у розвитку національної економіки.

Сукупні попит і пропозиція у відкритій економіці. Побудова кривої *AD* для відкритої економіки. Сукупна пропозиція у відкритій економіці. Рівновага в моделі *AD–AS*. Пристосування відкритої економіки до екзогенних збурень.

Макроекономічна політика у малій відкритій економіці за плаваючого валютного курсу. Результативність фіскальної політики. Наслідки монетарної політики. Торгівельні обмеження за плаваючого валютного курсу.

Макроекономічна політика у малій відкритій економіці за фіксованого валютного курсу. Результативність монетарної політики. Наслідки фіскальної політики. Вплив торговельних обмежень на національну економіку за фіксованого валютного курсу.

Міжнародна мобільність капіталу та результативність макроекономічної політики. Вплив мобільності капіталу на результативність фіскальної політики. Мобільність капіталу і наслідки монетарної політики.

Тема 11. СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ

Міжнародні фінанси як підсистема світового господарства. Сутність та функції міжнародних фінансів. Основні компоненти системи міжнародних фінансів. Чинники становлення та розвитку міжнародних фінансів. Етапи еволюції міжнародних фінансів. Започаткування міжнародних фінансових відносин на території сучасної України. Міжнародні фінансові відносини індустріальної цивілізації. Інновації у сфері міжнародних фінансів у XX ст.. Особливості міжнародних фінансів на рубежі XXI ст. Глобалізація фінансового ринку. Чинники та наслідки глобалізації світових фінансів.

Фінансові ресурси світу. Міжнародні фінансові потоки та їх функції. Класифікація міжнародних фінансових операцій.

Характеристика суб'єктів міжнародних фінансів: держава; центральний банк; міжнародні фінансові організації; ТНК, ТНБ. Міжнародний валютний фонд та його функції у сучасній системі міжнародних фінансів. Банк міжнародних розрахунків та його вплив на функціонування банківської системи.

Тема 12. СВІТОВА ФІНАНСОВА АРХІТЕКТУРА

Основні компоненти світових фінансів. Світовий фінансовий ринок: суть та характерні риси. Структурні елементи світового фінансового ринку. Фінанси ТНК, як компонент світових фінансів. Ключові властивості фінансової системи ТНК. Міжнародна банківська справа. Транснаціональні банки (ТНБ) як основні суб'єкти міжнародної банківської справи.

Універсалізація банківської справи. Основні операції ТНБ. Міжнародні портфельні інвестиції, як елемент світового фінансового середовища. Чинники зростання міжнародних портфельних інвестицій.

Міжнародні фінансові центри. Стадії розвитку міжнародних фінансових центрів. Основні елементи та умови існування міжнародного фінансового центру. Офшорні фінансові центри та їх основні види.

Міжнародний ринок дорогоцінних металів. Ціна золота та чинники, що її визначають.

Тема 13. МІЖНАРОДНА ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ПОРТФЕЛЯ АКТИВІВ

Теорія попиту на активи. Визначники попиту на актив. Оцінка віддачі на актив. Вимірники ризику активів. Систематичний та ідіосинкратичний ризику фінансових активів. Індекс Шарпа. Моделювання премії за ризик. *Capital asset pricing model (CAPM)*. Індeksi α і β .

Диверсифікація портфеля активів. Еволюція теорій портфельного інвестування. Принципи та цілі диверсифікації портфеля активів. Методика оцінки інвестиційного портфеля. Калькулятор Блека-Шоулза.

Міжнародна диверсифікація портфеля активів. Стратегії міжнародної диверсифікації. Чинники міжнародної диверсифікації активів. Оцінка віддачі на іноземні активи. Варіація віддачі іноземного активу.

Роль інститутів спільного інвестування у міжнародній диверсифікації: *ETF, mutual fund, hedge fund*, індексні фонди.

Тема 14. ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТНК

Суть та чинники формування фінансової системи ТНК. Внутрішні та зовнішні джерела фінансування діяльності ТНК. Ознаки фінансової системи ТНК. Механізми внутрішньокорпоративного руху фінансових ресурсів ТНК. Трансферне ціноутворення: митний ефект, податковий ефект, ефект переміщення фондів. Механізм прискорення та затримання платежів («*Leads and lags*»). Трансфери комісійних платежів та роялті («*fees and royalties*»). Механізм функціонування центрів повторних рахунків. Суть та критерії формування дивідендної політики ТНК. Трансфер дивідендів як механізм внутрішньокорпоративного переміщення фінансових ресурсів. Вплив податкового законодавства, валютного контролю у країнах базування підрозділів на дивідендну політику ТНК. Валютні ризики та фінансові умови у країнах базування філій як чинник трансферу дивідендів ТНК. Суть та причини застосування внутрішньокорпоративних кредитів ТНК. Механізм застосування та оцінка вигоди ТНК від фасадного кредиту. Паралельні кредити.

Вплив вітчизняного податкового законодавства на вибір способів кредитування підрозділів іноземних ТНК в Україні. Вибір валюти рахунків внутрішньокорпоративних трансакцій, як специфічний механізм фінансової системи ТНК

Тема 15. СВІТОВА ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТА ЇЇ ЕВОЛЮЦІЯ

Історичні приклади світових валютних систем. Система золотого стандарту. Бретон-Вудська угода і система фіксованих валютних курсів. Європейська валютна система. Сучасні валютні системи. Світовий валютний порядок після розпаду Бретон-Вудської валютної системи. Смітсонівська (Вашингтонська) угода. Валютна система керованого плавання. Основні етапи становлення Європейської валютної системи. Сучасні тенденції та проблеми розвитку світової валютної системи.

Тема 16. ВАЛЮТНІ РИНКИ ТА ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ

Світовий валютний ринок (СВР). Об'єкти і суб'єкти СВР. Типи валютних ринків. Валютний курс і валютний ринок. Поняття валютного курсу. Реальний та ефективний обмінний курс. Угоди на валютному ринку. Поточні та строкові конверсійні операції. Хеджування і спекуляція на ВР. Арбітраж на валютному ринку. Валютний та процентний арбітраж.

Доходи від операцій на валютному ринку. Суть та типи операцій на валютному ринку. Тристоронній валютний арбітраж. Покритий процентний арбітраж. Зв'язок між спот- та форвардними угодами. Синтетичні цінні папери та угоди. Міжбанківська та біржова торгівля на валютному ринку. Ризики на валютному ринку.

Поняття досконалого ринку капіталу. Закон однієї ціни. Паритет купівельної спроможності (ПКС) у абсолютній та відносній формах. Реальний валютний курс та ПКС. Емпіричні докази дотримання закону однієї ціни та ПКС. Значення ПКС для управлінських рішень. Індекс Біг-Мака.

Паритет процентних ставок у моделі досконалого ринку капіталу. Покритий процентний арбітраж як можливість отримання доходу від відхилень від ППС. Емпіричні докази дотримання ППС. Ефект Фішера. Міжнародний ефект Фішера. Емпіричні докази дотримання міжнародного паритету Фішера.

Тема 17. РИНОК ЄВРОВАЛЮТ

Євроринок як важливий компонент світового фінансового ринку. Євровалюта. Причини виникнення ринку євродолара. Ринок євровалют та його особливі ознаки. Джерела

попиту і пропозиції на ринку євровалют. Євродепозит. Механізм формування євродепозитів. Євродепозитні сертифікати: види та характеристики.

Євровалютне кредитування. Синдіковані кредити та процедура організації синдікованої позики. Недоліки синдікованих єврокредитів. Роловерні єврокредити. Механізми сек'юритизації єврокредитів: випуск *Promissory notes* та сертифікатів на синдіковані кредити.

Сучасні кредитні інструменти на ринку євровалют (євроноти, єврокомерційні папери, поновлювані кредити, кредитні лінії, тощо).

Порівняльний аналіз ціноутворення на ринку євровалют і на національному грошовому ринку. Трансакційні витрати (пов'язані із залученням депозитів та обслуговуванням кредитів) на оншорному та офшорному грошовому ринках.

Арбітражні операції з євровалютами, Зовнішній та внутрішній арбітраж. Застосування форвардних контрактів при здійсненні арбітражу. Роль євrorинку у міжнародних валютно-кредитних відносинах.

Тема 18. МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ. МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ОБЛІГАЦІЙ

Міжнародний ринок цінних паперів. Поняття та структурні елементи міжнародного ринку цінних паперів. Основні напрямки розвитку міжнародного ринку цінних паперів. Міжнародний ринок боргових цінних паперів та його інструменти.

Ринок міжнародних облігацій. Суб'єкти міжнародного ринку облігацій. Інституційні інвестори, приватні інвестори.

Іноземні облігації. Особливості функціонування ринку іноземних облігацій. Види іноземних облігацій.

Оцінка кредитного ризику і рейтинг на міжнародному ринку облігацій. Види кредитних рейтингів: суверенні рейтинги, рейтинги цінних паперів, рейтинги компаній емітентів. Довгострокові та короткострокові рейтинги. Інвестиційні цінні папери (*investment-grade*) та спекулятивні (*junk-grade*) цінні папери.

Особливості ринків іноземних облігацій Швейцарії, США, Японії.

Тема 19. РИНОК ЄВРООБЛІГАЦІЙ

Еволюція ринку єврооблігацій. Інституційні характеристики ринку єврооблігацій. Ціноутворення на ринку єврооблігацій. Основні інструменти ринку єврооблігацій: прості („ванільні”: „*callable bonds, non callable bonds*”), з плаваючою процентною ставкою,

конвертовані, єврооблігації з варантом, єврооблігації зі змінним спредом. Первинний ринок єврооблігацій. Особливості розміщення єврооблігацій. Андеррайтинг.

Особливості ціноутворення на ринку єврооблігацій. Можливості проведення арбітражу.

Розвиток вторинного ринку єврооблігацій. Торгівля єврооблігаціями. Депозитарно-клірингова інфраструктура (*CEDEL, CLEARSTREAM BANKING*) та професійні організації ринку єврооблігацій (*IPMA, ISMA, ICMA*). Глобальні облігації.

Тема 20. МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ТИТУЛІВ ВЛАСНОСТІ

Еволюція міжнародного ринку акцій. Класифікація ринків цінних паперів: *mature market i emerging market*. Показники інтернаціоналізації фондових ринків насиченості господарського обороту цінними паперами. Показники капіталізації ринку акцій/ВВП для країн із розвиненим фондовим ринком та країн із фондовими ринками, що формуються. Вплив глобальних та інтеграційних процесів на розвиток фондового ринку в Україні. Динаміка рівня ринкової капіталізації фондового ринку до ВВП України.

Ринок іноземних акцій. Чинники розвитку ринку іноземних акцій. Особливості розвитку європейського ринку іноземних акцій та ринків іноземних акцій Великої Британії та США. Створення світового біржового холдингу *Intercontinental Exchange (ICE)*. Запровадження ефективної системи контролю та нагляду на фінансовому ринку ЄС: створення *ESRB* (Європейської Ради системного ризику) і *ESFS* (Європейської системи фінансового нагляду).

Загальна характеристика депозитарних розписок. Типи програм депозитарних розписок. Переваги фінансування та інвестування через механізм депозитарних розписок.

Тема 21. МІЖНАРОДНІ КРЕДИТНІ РИНКИ

Міжнародний кредит як економічна категорія. Роль міжнародного кредиту в господарському житті. Форми міжнародного кредиту. суб'єкти та інструменти міжнародного ринку банківських кредитів. Ціна активу на міжнародному ринку банківських кредитів. Встановлення ціни кредиту на основі ставки *LIBOR*. Встановлення ціни кредиту основі *PRIME RATE*.

Процес організації міжнародного кредиту. Валютно-фінансові та платіжні умови міжнародного кредиту. Класифікація міжнародного кредиту за цільовим призначенням. Міжнародний лізинг. Факторинг. Форфейтинг. Сек'юритизація міжнародних кредитів.

Методи мінімізації та перенесення ризиків при міжнародному кредитуванні.
Кредитний рейтинг.

Суверенні боржники на ринку несек`юритизованих кредитів і позик. Двосторонні кредити. Багатосторонні кредити. Цільові позики. Синдиковані кредити. Дефолт за державними зобов'язаннями.

Заборгованість у системі міжнародних фінансів. світовий борг і світова економіка. Криза світової заборгованості. Показники зовнішнього боргу. Боргові стратегії країн. Методи управління зовнішнім боргом. Шляхи реструктуризації боргових зобов'язань. Роль міжнародних фінансових організацій у регулюванні зовнішнього боргу. Характеристика Лондонського та Паризького клубів. Арбітраж в управлінні зовнішнім боргом. Зовнішній борг України та його структура.

Тема 22. СУТНІСТЬ, ФОРМИ ТА СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Суть та необхідність міжнародної економічної діяльності (МЕД). Міжнародна економічна діяльність як джерело прискорення соціально-економічного розвитку України.

Принципи і види міжнародної економічної діяльності. Міжнародна торгівля товарами і послугами. Міжнародна міграція робочої сили. Транскордонний рух капіталів і міжнародний кредит. Міжнародна передача технологій. Міжнародні валютно-фінансові відносини.

Україна як суб'єкт світового господарства. Критерії класифікації суб'єктів міжнародної економічної діяльності. Вітчизняні підприємства як учасники міжнародної економічної діяльності. Вимоги до реєстрації підприємства як суб'єкта МЕД.

Національні і транснаціональні суб'єкти господарювання. Цілі міжнародної економічної діяльності суб'єктів мікрорівня.

Органи державного управління міжнародною економічною діяльністю України. Економіко-правове забезпечення регуляторного органу. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність". Механізм регулювання МЕД в Україні.

Наднаціональні органи регулювання міжнародної економічної діяльності.

Тема 23. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ, ТРУДОВИЙ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ

Природно-ресурсний потенціал національної економіки та його складники. Сировинні ресурси України. Україна у світовій торгівлі сировиною. Паливно-енергетичні ресурси України. Особливості національного енергоспоживання в контексті глобальних тенденцій.

Міжнародне співробітництво в енергетичній сфері. Земельні ресурси України. Продовольча проблема у світі. Продовольчий потенціал України.

Трудовий та інтелектуальний потенціал економіки України. Комплекс показників людського розвитку України.

Інструментарій визначення та оцінки міжнародної конкурентоспроможності країни. Міжнародна конкурентоспроможність країн за методикою Всесвітнього економічного форуму. Індекс конкурентоспроможності України. Індекс сприяння бізнесу України. Індекс економічної свободи України. Підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Державна стратегія міжнародної експансії українських підприємств. Удосконалення структури українського експорту. Державна підтримка трудо- та наукомісткого експортного виробництва. Структурна перебудова українського імпорту.

Вплив макроекономічної політики на конкурентоспроможність вітчизняної економіки.

Тема 24. УКРАЇНА В МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ І ПОСЛУГАМИ

Торгівля товарами і послугами у системі міжнародної економічної діяльності. Місце України в європейському та світовому поділі праці. Природні та набуті переваги України в міжнародній торгівлі. Відносини України з міжнародними інститутами регулювання експортно-імпоротної діяльності.

Експортна політика України. Значення експорту для господарської діяльності вітчизняних підприємств. Імпортна політика української держави. Імпортна діяльність підприємств. Пошук та оцінка міжнародних партнерів. Стратегія вибору іноземного партнера.

Товарообмінні операції в міжнародній торгівлі України. Сутність і види бартерних угод.

Міжнародний контракт. Умови платежів та розрахунків за експортно-імпортними операціями.

Міжнародний ринок послуг та його складники. Структура національного ринку послуг.

Міжнародні послуги у сфері виробництва, кооперування та реклами. Види міжнародних технологічних послуг. Інформаційні послуги. Розвиток ринку електронних послуг.

Посередницькі послуги. Розвиток франчайзингу в Україні. Класифікація суб'єктів міжнародного торговельного посередництва. Орендні послуги. Лізинг. Правове регулювання лізингових операцій в Україні.

Міжнародні транспортні послуги. Геостратегічні перспективи транспортного забезпечення міжнародного співробітництва України.

Міжнародний туризм. Інституційно-правове регулювання міжнародного туризму в Україні. Україна в міжнародних туристичних операціях.

Тема 25. МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ТА ВАЛЮТНО-КРЕДИТНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ

Відкрита економіка України в системі міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

Особливості міжнародної інвестиційної діяльності в Україні. Умови залучення іноземних інвестицій в економіку України.

Форми та види іноземних інвестицій. Чинники інвестиційного клімату в Україні. Державні гарантії захисту інвестицій в Україні.

Підприємства з іноземними інвестиціями. Природа спільного підприємства. Розвиток спільних підприємств в Україні.

ТНК у системі міжнародного інвестування в Україні.

Нормативно-правові основи регулювання ЗЕД підприємств в Україні. Операції з валютними цінностями. Інструменти валютного регулювання. Курс національної валюти. Українська міжбанківська валютна біржа та її операції. Специфіка проведення торгів іноземною валютою. Напрями використання валютних засобів вітчизняних підприємств.

Зовнішня заборгованість України. Джерела зовнішніх запозичень. Державний і комерційний борг. Проблеми обслуговування зовнішнього боргу України.

Тема 26. МІЖНАРОДНИЙ ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА У СИСТЕМІ ПРІОРИТЕТІВ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Зростання значення технологій в економічній діяльності. Сутність та форми міжнародного технологічного обміну.

Структура світового ринку науково-технічної продукції. Об'єкти, суб'єкти та форми трансферу технологій. Об'єкти інтелектуальної власності.

Міжнародна торгівля ліцензіями, патентами. Міжнародна торгівля інжиніринговими послугами. Рівень технологічності вітчизняної ліцензійної продукції.

Міжнародна торгівля ліцензіями в Україні. Міжнародне технічне сприяння в Україні. Участь України в міжнародних науково-технічних проектах.

Тема 27. МІЖНАРОДНА ТУДОВА МІГРАЦІЯ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Трудова міграція як форма міжнародної економічної діяльності. Історія міграційних процесів в Україні.

Економічні, соціальні, політичні та інші чинники міжнародної міграції робочої сили. Сучасні центри притягнення робочої сили.

Міграційні процеси в Україні. Причини та напрями міжнародної трудової міграції населення України. Наслідки трудової міграції для України. Міжнародні угоди України з питань трудової міграції. Участь України в МОП.

Тема 28. МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ

Сутність та принципи побудови платіжного балансу. Стандартне та аналітичне подання платіжного балансу.

Поточний рахунок платіжного балансу та його статті. Стан торговельного балансу України. Динаміка торгівлі товарами і послугами. Виплачені на фактори виробництва доходи нерезидентам і отримані резидентами доходи за кордоном. Сальдо поточних трансферів в платіжному балансі України.

Стан фінансового рахунку платіжного балансу України у 2000-2017 рр. Динаміка прямих і портфельних інвестицій.

Фінансування дефіциту платіжного балансу України.

Міжнародна інвестиційна позиція України.

Вплив макроекономічної політики на стан платіжного балансу України.

Тема 29. УКРАЇНА У СВІТОВИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Цілі і основні форми міжнародної економічної інтеграції. Геостратегічне становище України. Стратегічний курс на інтеграцію до ЄС. Співробітництво України з міжнародними організаціями. Прикордонне співробітництво українських регіонів.

Завдання та умови співробітництва з ЄС. Правові засади співробітництва України з ЄС. Угода про асоціацію України з ЄС. Проблеми участі України в міжнародній політичній інтеграції.

Стосунки з НАТО. Вплив міжнародних політичних чинників на інтеграцію України у світове господарство.

Критерії розширення ЄС та Україна.

ТЕМА 30. МІЖНАРОДНИЙ МАРКЕТИНГ ЯК НАУКА. ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНЕ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ МІЖНАРОДНИХ РИНКІВ

Суть, завдання та особливості міжнародного маркетингу. Еволюція концепцій маркетингу. Виникнення міжнародного та глобального маркетингу. Суб'єкти та цілі міжнародного маркетингу. Стратегічна орієнтація поведінки на міжнародних ринках. Етноцентризм, адаптація та SRC критерій. Значення міжнародного маркетингу в зовнішньо-економічній діяльності підприємств. Причини виходу підприємств на зарубіжні ринки. Стадії залучення компанії до міжнародної маркетингової діяльності.

Чинники, що впливають на економіко-географічне середовище міжнародного маркетингу. Суб'єктивізм історії та його вплив на розвиток бізнесу. Географічні обмеження. Світові торговельні шляхи. Демографічні та екологічні тенденції у контексті економічного зростання.

Соціокультурне середовище та його складники. Формування культури: вплив географії, історії, технології, економіки, інновацій та соціальних інституцій. Елементи культури. Цінності, норми, ритуали, символи, переконання, мова та спосіб мислення. Фактичні та імперативні знання про соціокультурне середовище. Трагування часу P-Time versus M-Time.

Взаємовпливи соціокультурного середовища та міжнародного маркетингу. Залежність міжнародного маркетингу від особливостей поведінки споживачів на різних ринках. Необхідність адаптації. Ступінь адаптації. Плановані та неплановані зміни. Запозичення. Ілюзія подібності. Бізнес-культура та етика. Орієнтація на швидке досягнення домовленості або формування тривалого партнерства. Корупція, хабарництво і соціальна відповідальність за прийняті рішення. Соціальний статус. Рівень формальності. Способи прийняття рішень. Стили управління та комунікації. Упередження зумовлені культурою. Шляхи подолання соціально-культурних суперечностей.

Chapter Summary

The benefits of international markets. The scope of international marketing task. Marketing decision factors. Aspects of the domestic environment. Aspects of the foreign environment. International marketing concepts and SRC. Stages of international marketing involvement. Global awareness. 1. The importance of history and geography in understanding international markets.

The effects of history on a country's culture. The effect of geographic diversity on economic profile of a country. Climate and topography. Social responsibility and environmental management. Resources. Dynamics of global population trends. Controlling population growth. Rural/urban migration. Population decline and aging; Worker shortage and immigration.

Culture's pervasive impact. Definitions and origins of culture. Social institutions. Elements of Culture: Values; Rituals; Symbols; Beliefs; Thought processes. Cultural change and cultural borrowing. Resistance to Change: Planned and Unplanned cultural change. The necessity for adapting to cultural differences: Imperatives; Electives; Exclusives. Management styles around the world: Authority and decision-making; Communication styles; Formality and tempo; P-Time versus M-Time. Negotiations emphasis and marketing orientation. Business Ethics. Corruption defined. Bribery. Culture's influence on strategic thinking. Synthesis: relationship-oriented vs. information-oriented cultures.

ТЕМА 31. ПОЛІТИЧНЕ ТА ЗАКОНОДАВЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ГЛОБАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Політичне середовище міжнародного маркетингу. Суверенітет. Національна безпека. Захист внутрішнього ринку. Економічний націоналізм. Основні чинники, що визначають політичний клімат країни. Стабільність політичного середовища. Економічні ризики застосування політичних санкцій. Способи передбачення та зниження ризиків, зумовлених нестабільністю політичного середовища.

Правове середовище міжнародного маркетингу. Види правових систем. Звичаєве, кодексне та ісламське право. Чинники правового середовища міжнародного маркетингу. Специфічні особливості загального, цивільного і теократичного права у різних країнах. Право інтелектуальної власності. Патентне законодавство. Антимонопольне законодавство в міжнародній практиці. Законодавство «зеленого маркетингу». Кіберзлочинність. Особливості правового середовища в пострадянських країнах. Способи вирішення міжнародних правових конфліктів. Юрисдикція та дієвість контрактів.

Процес міжнародного маркетингового дослідження. Етапи міжнародного маркетингового дослідження. Окреслення проблеми та формулювання цілей дослідження. Оцінка витрат та переваг маркетингового дослідження. Аналіз та підведення підсумків. Відповідальність за результати проведеного маркетингового дослідження. Основні відмінності, які необхідно врахувати при порівнянні результатів досліджень у різних країнах. Інтерпретація та комунікація результатів дослідження для тих, хто ухвалює рішення. Організаційні проблеми дослідження у багатокультурному маркетинговому середовищі.

Методи отримання та опрацювання маркетингової інформації в міжнародному маркетингу. Джерела інформації для вивчення міжнародних ринків. Проблеми вторинних даних: доступність, надійність, зіставність, вагомість. Кількісний та якісний аналіз первинних даних. Труднощі збору первинної інформації. Міжнародні маркетингові

дослідження в мережі Інтернет. Переваги та недоліки використання сучасних мультимедійних технологій у міжнародних маркетингових дослідженнях.

Chapter Summary

Forms of government. Political risks of global business: Confiscation, expropriation and domestication. Economic risks. Political sanctions. Assessing political vulnerability. Politically sensitive products and issues. Forecasting political risk. Lessening political vulnerability: Joint ventures; Expanding the investment base; Licensing; Planned domestication; Political bargaining; Political payoffs. Bases for Legal Systems. Common vs. Code law. Islamic law. Marxist–socialist tenets. Jurisdiction and international dispute resolution. Protection of intellectual property rights. Cyberlaw: unresolved issues. Commercial law within countries. Marketing laws.

Breadth and scope of International marketing Research. Defining the problem and establishing Research: Objectives. Problems of availability and use of secondary Data. Availability and comparability of data. Validating secondary data. Gathering primary data: Quantitative and Qualitative Research. Problems of gathering primary data. Sampling in field surveys. Multicultural Research. Research on the Internet. Estimating Market Demand. Problems in Analyzing and Interpreting Research.

ТЕМА 32. ПЛАНУВАННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ МАРКЕТИНГОМ. МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ СПОЖИВЧИХ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

Планування маркетингової діяльності в міжнародному середовищі. Стандартизація або диверсифікація (адаптація) маркетинг-міксу. Розроблення маркетингового плану. Формування стратегій. Еволюція поглядів на глобальну маркетингову стратегію. Альтернативні стратегії входження на міжнародний ринок. Критерії оцінки і вибору стратегій охоплення закордонних ринків. Експорт як стратегія входження. Прямий та непрямий експорт. Ліцензування: причини, переваги, недоліки. Франчайзинг як форма партнерства із зарубіжними фірмами. Вихід на зовнішні ринки через інвестування. Місцеве виробництво, виробництво за контрактом, спільне підприємництво. Стратегічні союзи.

Управління реалізацією маркетингового плану в умовах глобальної конкуренції. Централізована та децентралізована управлінська структура. Менеджмент продажу та управління торговими агентами на закордонних ринках. Вимоги, підбір та підготовка персоналу. Контроль, оцінка та мотивація представників компанії, що працює на закордонних ринках.

Особливості міжнародної товарної політики щодо споживчих та інвестиційних товарів. Визначення та підтримання якості. Сервісне та гарантійне обслуговування в міжнародній маркетинговій політиці. Параметри конкурентоспроможності товарів та послуг на світовому ринку. Стандарти та сертифікація. Особливості попиту на споживчому та інвестиційному ринках (B2C та B2B). Цикл життя товару на міжнародному ринку. Адаптація компонентів продукту. Розробка міжнародного товарного асортименту. поширення асортименту вітчизняного ринку на зовнішні ринки. введення додаткових товарів до міжнародного асортименту. Товарна диверсифікація на світовому ринку. Презентація та позиціонування. Виставки та ярмарки. Характерні особливості товару, що забезпечують його сприйняття покупцем. Приватні та національні бренди. Глобальні бренди та ефект країни походження.

Chapter Summary

Global marketing management. Planning for Global markets. Company objectives and resources. International commitment. The planning process. Alternative market-entry strategies. Exporting. Contractual agreements. Strategic international alliances. Direct foreign investment.

Quality defined. Maintaining quality. Physical or mandatory requirements and adaptation. Products and culture. Innovative products and adaptation. Diffusion of innovations. Production of innovations. Analyzing product components for adaptation. Core component. Packaging component. Support services component. Marketing consumer services globally. Barriers to entering Global markets for consumer services. Brands defined. Brand equity and brand identity. Brand versus no brand. Advantages and disadvantages of Global brands. Sensory, celebrity branding and other brand types. Demand in Global business-to-business markets. The volatility of industrial demand. Technology and market demand. Quality and global standards. Business services. After-sale services. Other business services. Trade shows and Relationship marketing in B-to-B.

ТЕМА 33. КАНАЛИ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ. МІЖНАРОДНА РЕКЛАМА ТА ПРОСУВАННЯ. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ

Альтернативні структури міжнародних каналів розподілу. Імпортоорієнтована структура дистрибуції. Японська структура дистрибуції. Особливості гуртової та роздрібною дистрибуції. Взаємодія бізнес-партнерів зарубіжних торговельних мереж. Тенденції розвитку сучасних каналів руху товарів від виробника до споживача. Організація товарообороту на зовнішньому ринку. Переваги та недоліки залучення посередників. Види посередників. Чинники, що впливають на вибір та функціонування каналів розподілу товарів на світовому

ринку. Характеристики товару. Розташування, вибір, мотивування та контроль за учасниками каналу дистрибуції. Стимулювання збуту та просування на зарубіжному ринку.

Роль реклами та стратегії просування в концепції міжнародного маркетингу. Сучасний глобальний ринок реклами, його основні риси. Чинники, що визначають особливості міжнародної реклами. Планування міжнародної рекламної кампанії. Вибір засобів комунікацій у міжнародному маркетингу. Стандартизація та модифікація міжнародної рекламної кампанії. Глобальна реклама. Рекламні табу. Антиреклама. Пропаганда. Регулювання рекламної діяльності. Вплив законодавства країни на підготовку рекламного звернення. Особливості рекламного законодавства різних країн. Правові засади регулювання міжнародної рекламної діяльності. Об'єкти і суб'єкти регулювання. Міжнародний рекламний кодекс.

Стратегічне значення ціноутворення у комплексі міжнародних маркетингових заходів. Види цін. Цінова конкуренція. Цінові війни. Вплив на ціну паралельного імпорту та чорного ринку. Цінові стратегії на світовому ринку: полі-, гео- та етноцентрична. Процес формування цінової політики підприємства. Формування цін в умовах глобальної конкуренції. Підходи до визначення ціни. Компенсаційні угоди як ціновий інструмент. Типи зустрічної торгівлі. Проблеми використання компенсаційної торгівлі. Кероване ціноутворення. Причини використання адміністративного ціноутворення. Причини виникнення і способи боротьби з ескалацією цін. Витрати на експортування. Зниження вартості благ. Усунення мита. Зменшення витрат на дистрибуцію. Використання зон вільної торгівлі. Демпінг.

Chapter Summary

Channel-of-distribution structures. Import-oriented distribution structure. Japanese Distribution Structure. Distribution Patterns. Retail Patterns. Alternative Middleman Choices. Home-country middlemen. Foreign-country middlemen. Government-affiliated middlemen. Factors affecting choice of channels. Channel Management.

Sales promotions in International markets. International Public Relations. International Advertising strategy and goals. Product attribute and benefit segmentation. The message: creative challenges. Media planning and analysis. International control of advertising.

Pricing policy. Pricing objectives. Parallel imports. Approaches to international pricing. Full-cost versus Variable-cost pricing. Skimming versus Penetration pricing. Price escalation. Approaches to reducing price escalation. Leasing. Countertrade as a pricing tool. Administered pricing.

Рекомендована література

а) навчальна дисципліна “Міжнародна економіка”

1. Krugman, Paul R. International Economics: theory & policy / Paul Krugman, Maurice Obstfeld. – 8th ed. – Pearson Addison Wesley, Boston. – 2009. – 706 p.
2. Pugel, Thomas A. International Economics / Thomas A. Pugel. – Sixteen edition. – McGraw Hill Education, New York. - 2016. – 766 p.
3. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2кн. / за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – 4-тєвид., виправл. та доп. – Львів: Апріорі, 2020. – Кн.1: Вступ до макроекономіки. – 648 с.
4. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. / за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Львів: Апріорі, 2017. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка. – 567 с.
5. Бураковський І. Теорія міжнародної торгівлі. – К.: Основи, 2000.
6. Дахно І. І. Міжнародна торгівля. Видання 2-ге, доповнене. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007.
7. Козак Ю. Г., Лук'яненко Д. Г., Макогон Ю. В. та ін. Міжнародна економіка: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, переробл. та доп. – К., 2004.
8. Козик В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посібник. – К.: Знання, 2003.
9. Міжнародна економіка. За ред. Ю. Г. Козака. – К: Центр учбової літератури, 2009.
10. Міжнародна економіка. За ред.. А. П. Румянцева. – К: Знання-Прес, 2003.
11. Панчишин С. Макроекономіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – С. 439-448.

б) навчальна дисципліна “Міжнародні фінанси”

1. Levich, Richard M. International financial markets. Prices and policies. – The McGraw-Hill, 4ed, 2001.
2. Butler, Kirt Charles. Multinational Finance: Evaluating opportunities, costs, and risks of operations / Kirt C. Butler. – 5th ed. – John Wiley & Sons, Inc. Hoboken, New Jersey. – 2012. – 681 p.
3. Божидарнік Н. В., Божидарнік Т.В. Валютні операції: Підручник. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 698 с.
4. Бойцун Н. Є., Стукало Н. В. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник. – 2-ге видання. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 336с.
5. Боринець С. Я. Міжнародні фінанси: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 494с.

6. Габбард, Р. Глен. Гроші, фінансова система та економіка: Підручник / Пер. з англ.; Наук. ред. пер.М. Савлук, Д. Олесневич. – К.: КНЕУ, 2004. – 889с.
7. Гальчинський А. С. Сучасна валютна система. – К.: Вища школа, 1995.
8. Мишкін, Фредерік С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / Пер. з англ. С. Панчишин, Г. Стеблій, А. Стасишин. – К.: Основи, 1998. – 963с.
9. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. / За ред. О. М. Мозгового. – К.: КНЕУ, 2005. – 504с.
10. Міжнародні фінанси: Підручник / О. І. Рогач, А.С. Філіпенко, Т.С. Шемет та ін.; за ред. О.І. Рогача. – К.: Либідь, 2003. – 784 с.
11. Міжнародні фінанси: Навч. посібник/ [І.І. Д'яконова, М.І. Макаренко, Ф.О. Жукова та ін.] за ред. М.І. Макаренка та І.І. Д'яконової. – К.: «Центр учбової літератури, 2013. – 548 с.
12. Шемет Т.С. Теорія і практика валютного курсу: навчальний посібник / Тетяна Станіславівна Шемет, за ред. Рогача О.І. – Київ, Либідь, 2006. – 358 с.

в) навчальна дисципліна “Міжнародна економічна діяльність України»

1. Міжнародна економічна діяльність України / М.В. Новикова. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту “НАУ-друк”, 2009. – 116 с.
2. Міжнародна економічна діяльність України: Навчальний посібник / І.В. Багрова, О.О. Гетьман, В.Є Власюк. – Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 384с.
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91 № 959-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.nau.ua/doc/?code=959-12>.
5. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник / М.Е. Матвеев, І.І. Дідович. – К.: ВД “Професіонал”, 2008. – 192с.
6. Участь України в регіональних торговельних союзах: вигоди і виклики (Аналітична доповідь Центру Разумкова) / Національна безпека і оборона, 2007. – ж №7.
7. Global Competitiveness Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org>

з) навчальна дисципліна “Міжнародний маркетинг» (International Marketing)

1. Philip R. Cateora, John L. Graham. International Marketing. 15-th Edition. - McGraw-Hill, - 2013. – 622 p.
2. Johny Johansson. Global Marketing. - 5th Edition. - McGraw-Hill, - 2008. – 662 p.

Типові тести

Виберіть правильну відповідь

1. До якої групи знарядь зовнішньоторговельної політики належить ліцензування:

- 1) кількісні обмеження імпорту;
- 2) приховані знаряддя регулювання імпорту;
- 3) митні інструменти торговельної політики;
- 4) фінансові важелі регулювання експорту.

2. Виберіть із перелічених умов Incoterms-2010 умову, згідно із якою продавець оплачує усі витрати (у тому числі й мито в обох країнах) та відповідає за товар до місця кінцевого призначення:

- 1) DDP;
- 2) CIF;
- 3) FOB;
- 4) FCA;
- 5) DAT.

3. Ціни на товари, які країна експортує, зменшились на 7,5%, а на товари, які вона імпортує, – на 6,5%. Це означає, що чисті умови торгівлі для країни:

- 1) поліпшились;
- 2) погіршились;
- 3) не змінились;
- 4) усі відповіді неправильні.

4. Парадокс Леонтьєва полягає у тому, що:

- 1) внаслідок торгівлі збільшуються доходи власників специфічних для експортних галузей факторів, а зменшуються доходи власників факторів, специфічних для галузей, що конкурують з імпортом;
- 2) праценадлишкові країни експортують капіталомістку продукцію, тоді як капіталонадлишкові – працемістку;
- 3) міжнародна торгівля призводить до вирівнювання абсолютних та відносних цін на гомогенні фактори виробництва в країнах, що торгують;
- 4) країни експортують товари інтенсивного використання надлишкових факторів, а імпортують товари інтенсивного використання дефіцитних факторів виробництва.

5. Країна має порівняльну перевагу у виробництві продукту, якщо:

- 1) виробляє цей продукт з нижчими витратами, ніж інші країни;
- 2) має перевагу у природно-кліматичних умовах виробництва цього продукту;
- 3) має історичні традиції у виробництві цього продукту;
- 4) виробляє цей продукт з нижчою альтернативною вартістю, ніж потенційний торговельний партнер;
- 5) усі відповіді неправильні.

6. До якого з визначників конкурентних переваг країни у моделі “національного ромба”

М. Портера належать нагромаджені ресурси знань та інформації:

- 1) кількість та якість факторів виробництва;
- 2) умови внутрішнього попиту;
- 3) наявність близьких суміжних галузей;
- 4) рівень та характер конкуренції на внутрішньому ринку.

7. *Теорія Гекшера–Оліна–Семюелсона твердить, що:*

- 1) міжнародна торгівля призводить до вирівнювання абсолютних і відносних цін на однорідні фактори виробництва у країнах – учасниках торгівлі;
- 2) збільшення пропозиції одного з факторів призводить до непропорційно більшого зростання виробництва і доходів у тій галузі, де цей фактор застосовується відносно інтенсивніше, і зменшення виробництва і доходів у галузі, де цей фактор застосовується менш інтенсивно;
- 3) у результаті торгівлі зростають доходи власників фактора, специфічного для експортних галузей, і скорочуються доходи власників фактора, специфічного для імпортоконкуруючих галузей;
- 4) правильні відповіді 1 та 3.

8. *Механізм ERM-II:*

- 1) визначає амплітуду курсових коливань національних валют усіх європейських країн до валюти євро;
- 2) визначає амплітуду курсових коливань національних валют усіх європейських країн до еку;
- 3) визначає максимально допустиме відхилення курсів національних валют країн Євросоюзу (які планують приєднатися до зони євро) до євро на рівні +/- 15 % стосовно центрального курсу ЄЦБ;
- 4) передбачає максимально допустиме відхилення курсів валют країн претендентів на вступ до зони євро +/- 1,5 % від оголошеного ЄЦБ.

9. *Ажіо у форвардних валютних угодах означає:*

- 1) різницю між курсами валют за угодами "спот" і "форвард", якщо валюта котирується дорожче за угоди на певний термін, ніж за готівкової операції;
- 2) різницю між курсами валют за угодами "спот" і "форвард", якщо валюта котирується дешевше за угоди на певний термін, ніж за готівкової операції;
- 3) відношення курсу валюти спот до форвардного курсу валюти;
- 4) передбачає біржовий характер форвардної угоди.

10. Ціна виконання опціону на купівлю англійських фунтів \$ 1,5557, а поточний курс на час виконання опціонної угоди становить $GBP/USD = 1,5527$. Внутрішня вартість опціону дорівнює:

- 1) нулю;
- 2) \$ 1,5520;
- 3) \$ 0,002;
- 4) \$ 0,0002.

11. Компанія ECC здійснила емісію єврооблігацій з глибоким дисконтом номінальною вартістю 2 млн дол. і терміном обігу 2 роки. Чисті надходження компанії від емісії єврооблігацій становлять 1 594 388 дол. Одночасно компанія вирішила вдатися до проведення арбітражу - придбати облігації державної скарбниці номінальною вартістю 2 млн. дол. з аналогічною формою виплати купонного доходу, випущені одночасно із облігаціями компанії ECC, терміном погашення 2 роки та віддачею 13% (що нараховуються емітентом щорічно і виплачуються в день погашення облігації). За умови здійснення арбітражної операції, компанія ECC отримає прибуток:

- 1) 1 356 064 дол.;
- 2) 16 976 дол.;
- 3) 626 960 дол.;
- 4) 16 796 дол.;
- 5) 28 095 дол.;
- 6) недостатньо інформації.

12. Виберіть правильне твердження:

- 1) трансакційні витрати банків на ринку євровалют зазвичай вищі, ніж на внутрішньому ринку;
- 2) ставка за депозитами на євrorинку є нижчою за ставку за депозитами на внутрішньому ринку;
- 3) ставка за кредитами на євrorинку є нижчою за ставку за депозитами на внутрішньому ринку;
- 4) усі відповіді неправильні.

13. Що не є характеристикою Yankee Bonds:

- 1) строки погашення коливаються від 1 до 100 років;
- 2) процентна ставка для Yankee Bonds перевищує процентну ставку за відповідними державними облігаціями США і LIBOR за доларами США;

- 3) обсяг емісії обмежений 70 млн дол. для одного траншу облігацій;
- 4) Yankee Bonds є облігаціями публічного або приватного розміщення.

14. *EONIA* - це:

- 1) європейська процентна ставка за кредитами overnight в євро;
- 2) визначається Європейським центральним банком 15 разів на рік;
- 3) європейська процентна ставка за кредитами overnight у британських фунтах стерлінгів;
- 4) процентна ставка, за якою одні першокласні банки позичають гроші в інших першокласних банків на Лондонському міжбанківському ринку.

15. *McDonald's (normally a non-alcoholic restaurant) has decided to offer wine as the drink of choice in its French restaurants. Which of the following terms would best match to the proposed strategy of McDonald's?*

- 1) standardization
- 2) cultural deviation
- 3) cultural innovation
- 4) cultural congruence
- 5) unplanned cultural change.

16. *Which of the following is a strategy that can be used by an MNC to minimize vulnerability and risk?*

1. expropriation
2. boycotts
3. joint ventures
4. political payoffs
5. C and D.